

INSTRUCTIUNI

- Va rog sa va scrieti numele pe fiecare foale pe care o predati (inclusiv pe foile cu subiectele de examen pe care le veti returna impreuna cu celelalte foi)
- Examenul se tine fara documentatie pe masa si fara acces la echipamente electronice (telefon mobil, tableta, etc)
- Aveti 120 minute pentru a termina examenul. Abordati examenul cu inteligenta: daca nu stiti pe moment raspunsul la o intrebare, treceti la urmatoarea si reveniti mai tarziu; dati raspunsuri concise si evitati sa pierdeti vremea furnizand detalii irelevante sau care nu sunt solicitate.
- Primele 10 minute sunt destinate citirii subiectelor. In tot acest timp nu aveti voie sa va atingeti de ustensilele de scris. Nerespectarea acestei conditii se pedepseste cu iesirea din examen si pierderea punctajului aferent.

SUBIECTE

1. (5 pcte) Pentru fiecare termen, alegeti cea mai potrivita definitie:

Termen	Definitie
(i) Race condition	(a) Resursele necesare unui proces sunt detinute de altul si invers
(ii) Deadlock	(b) Cel mult un proces acceseaza datele partajate
(iii) Sectiune critica	(c) Alternare a accesului care produce rezultate deterministe
(iv) Excludere mutuala	(d) Acces intretrasut care produce rezultate nedeterministe
(v) Sincronizare	(e) Cod care acceseaza date partajate
	(f) Evenimente care apar intr-o ordine bine specificata

2. (9 pcte) Concepte fundamentale in gestiunea memoriei

- (5 pcte) Dati definitii pentru: (a) adresa virtuala; (b) adresa fizica; (c) spatiu de adrese virtuale; (d) Present (valid) bit; (e) pagina vs frame
- (4 pcte) Ce este segmentarea memoriei? Enumerati trei diferente intre paginare si segmentare.

3. (10 pcte) Gestiunea memoriei

- (5 pcte) Descrieti operatia unui TLB (Translation Look-aside Buffer). Care sunt implicatiile folosirii TLB asupra context-switching-ului si ce solutii se pot folosi?
- (5 pcte) Ce este o tabela inversata de pagini si cand se foloseste? Ce se intampla cand exista pagini partajate in sistem (mentionati si solutii posibile)?

4. (12 pte) Controlul proceselor/thread-urilor
- (2 pte) Enumerati principalele stari in care se poate afla un proces in executie si explicati in ce conditii se face tranzitia intre aceste stari? (O diagrama adnotata corespunzator e suficienta).
  - (4 pte) Care e semantica apelului sistem Unix **vfork** si de ce era necesar? Care sunt limitările de utilizare (sau precautiile necesare) atunci cand se foloseste **vfork**?
  - (2 pte) Enumerati doua avantaje ale thread-urilor kernel fata de procese
  - (2 pte) Enumerati doua avantaje ale thread-urilor user fata de cele kernel
  - (2 pte) Enumerati doua dezavantaje ale thread-urilor user rezolvate de solutii cum ar fi scheduler activations

5. (10 pte) Stocarea datelor

- (2 pte) Ce este un *i-node* Unix si la ce foloseste?
- (2 pte) Ce este un *v-node* si la ce foloseste?
- (6 pte) Un disk are 40 de cilindri. Fie o secventa de citiri care implica cilindrii 11, 1, 36, 16, 34, 9 si 12, in aceasta ordine. Comparati timpul de cautare (*seek time*) al urmatoarelor algoritmi: SSTF, SCAN (algoritmul liftului), C-LOOK. Exprimiti timpul de cautare in termenii numarului de cilindri sariti de bratul de citire al discului pentru a satisface secventa de accese.

6. (8 pte) Un PC are 128 MB de RAM si foloseste un microprocesor care implementeaza un spatiu de adrese pe 43 de biti, are pagini de 8 KB si foloseste PTE-uri (intrari in tabela de pagini) de 8 bytes. Un program care ruleaza pe acest computer are 10 KB de text si date incarcate la baza spatiului de adrese si 5 KB de stiva la capatul superior al spatiului de adrese.

- Cat de mare ar fi o tabela liniara de pagini pentru a mapa acest program in RAM?
- Trasati o diagrama (o schema) care mapeaza acest program in memoria RAM folosind o tabela de pagini pe 3 niveluri care foloseste un numar egal de biti de adresa pentru fiecare nivel. Cat spatiu ocupa aceasta tabela de pagini?
- Descrieti o posibila implementare pentru tabela de pagini de la punctul (a) si calculati spatiul de memorie fizica necesar stocarii acestei tabele.

7. (16 pte) Functia **int ticket(int *sequencer)** incrementeaza intregul referit de **sequencer** si intoarce valoarea incrementata.

```
int ticket(int *sequencer) {
    *sequencer += 1;
    return *sequencer;
}
```

Folosind primitivele de sincronizare de la punctele (a) si (b), scrieti versiuni ale functiei **ticket** care incrementeaza *atomic* ***sequencer** (valoarea referentiata de adresa de memorie care constituie operandul functiei) atunci cand functia ruleaza pe un sistem multiprocesor. In

fiecare caz, definiți semantica primitivei (felul în care operează) și specificați ce valoare întoarce.

(a) (4 pte) Test-and-Set: `int TAS(int *location);`

(b) (4 pte) Load-Linked: `int LL(int *location);` Store-Conditional: `int SC(int value, int *location);`

(c) (8 pte) Sistemul de operare SOS (Strange OS) oferă programatorului un singur tip de primitivă de sincronizare: *event counters* (contoare de evenimente). Un contor de evenimente este o variabilă de tip întreg E. *nedescrețoare* asupra căreia se pot executa următoarele operații:

READ(E) – citește valoarea lui E

ADVANCE(E) – incrementează atomic valoarea lui E

AWAIT(E, v) – blochează procesul apelant până când E ajunge la valoarea v

Folosiți funcția **ticket** cu semantica de mai sus și contoare de evenimente pentru a implementa semafoare, adică furnizați (pseudo)cod pentru structura de date folosită de semafor și pentru operațiile **down** și **up**.

8. (14 pte) O aplicație multimedia conține trei thread-uri de timp real: T_v afișează stream-ul video iar T_s și T_d reprezintă canalele stâng și respectiv drept ale sursei de sunet stereo. Caracteristicile de timp în milisecunde ale acestor thread-uri sunt:

Thread	Perioada	Timp de calcul
T_v	100	50
T_s	10	2
T_d	10	2

(a) (3 pte) Se pot planifica aceste thread-uri conform algoritmului Rate Monotonic (considerați ca $\ln 2 = 0,69$)? Comentati rezultatul obținut (explicați scurt rezultatul, nu va marginiti să răspundeți sec da/nu).

(b) (3 pte) Se pot planifica aceste thread-uri folosind algoritmul Earliest Deadline First? Comentati rezultatul obținut.

(d) (8 pte) Fie două thread-uri de timp real cu parametrii de timp exprimați în milisecunde ca în tabela de mai jos.

Thread	Timp de sosire	Deadline	Timp de calcul
T_1	0	17	10
T_2	2	10	5

Presupunând o cuantă de timp de 1 milisecundă, trasați diagrame de timp pentru executia acestor thread-uri conform algoritmilor de planificare Earliest Deadline First, respectiv Least Slack First (planifica primul thread-ul cu cel mai mic **slack**, unde slack este durata maximă de timp cu care un thread poate fi întârziat fără să piardă deadline-ul).

9. (16 pte) Biroul de Taxe si Impozite al unei primarii are un singur ghiseu la care un functionar se ocupa de incasarea taxelor si impozitelor datorate de contribuabili. In birou nu este permisa prezenta a mai mult de n contribuabili in asteptare la un moment dat. Daca nu exista nici un contribuabil doritor sa-si plateasca taxele, functionarul doarme pe scaunul sau. Cand apare un contribuabil, el trebuie sa-l trezeasca pe functionar daca doarme. Daca un contribuabil intra in birou si exista deja n contribuabili in asteptare, el paraseste incinta. Altfel, daca functionarul incaseaza taxe de la alta persoana, contribuabilul ramane in birou in asteptare. Programati o solutie care modeleaza comportamentul functionarului, respectiv al contribuabililor, folosind semafoare astfel incat sa nu apara race conditions.

10. (5, 8, 9, 10 sau 12 pte, **subiect optional**) Aproape intotdeauna exista cel putin un subiect al cursului pentru care ai sentimentul ca te-ai pregatit bine, dar nu apar intrebari referitoare la el in examen. Formulati un subiect care este potrivit pentru acest examen si raspundeti la el.

Acest subiect poate fi folosit pentru a inlocui **cel mult unul** dintre subiectele 1 – 6. Subiectul nu va fi punctat decat daca specificati ce subiect ati ales pentru a fi inlocuit si numarul de puncte pe care il solicitati, care trebuie sa fie egal cu numarul de puncte aferent subiectului inlocuit.

N.B. Acest subiect e **optional**, el nu se puncteaza decat in lipsa unuia dintre subiectele 1 – 6 si in conditiile enuntate anterior.